

การประชุมเชิงวิชาการทางบริหารธุรกิจระดับชาติ
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ครั้งที่ 4
2 - 3 กรกฎาคม 2558
ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่

ประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาผลงานของการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

อนุสนธิประกาศมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘
ได้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาผลงานของการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ไปแล้ว นั้น เนื่องด้วยมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ตั้งนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้ยกเลิกประกาศมหาวิทยาลัย
แม่โจ้ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ และแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
พิจารณาผลงานของการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ดังนี้

๑.	รองศาสตราจารย์ ดร.จงบดินทร์	แสงอาสาวิริยะ
๒.	รองศาสตราจารย์ ดร.บุญพรรณ	วิงวอน
๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม	วงศ์สารศรี
๔.	รองศาสตราจารย์ ดร.พรหทัย	ตันษ์จิตานนท์
๕.	รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์	ศิริวงศ์
๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.พิชานรณ์	ธนิตเบญจสิทธิ์
๗.	รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์	สมยานะ
๘.	รองศาสตราจารย์จำเนียร	บุญมาก
๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กชพร	ศิริโกคากิจ
๑๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กริช	สมกันธา
๑๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	สุระ
๑๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตตินุช	ชุลิกาวิทย์
๑๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศรา	สุกเพชร
๑๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ	สัมฤทธิ์สกุล
๑๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัตพงศ์	อวีโรธนานนท์
๑๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา	ศรีนถาวรณ

๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์...

๑๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชามพ	พันธุ์แพ
๑๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์	อินตะขันธ์
๑๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ	เดชเถลิง
๒๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรา	คภะสุวรรณ
๒๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดถนอม	ตันเจริญ
๒๒.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์	เมียนกำเนิด
๒๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี	ปานซาง
๒๔.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์	ท้วมรุ่งโรจน์
๒๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อายุส	หยุดเย็น
๒๖.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิรวัดณ์	ชมระกา
๒๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภณ	พองเพชร
๒๘.	อาจารย์ ดร.กัญญ์พัสวีย์	กล่อมทองเจริญ
๒๙.	อาจารย์ ดร.กัญจนา	ดิษฐ์แก้ว
๓๐.	อาจารย์ ดร.กุลชญา	แวนแก้ว
๓๑.	อาจารย์ ดร.เขมกร	ไชยประสิทธิ์
๓๒.	อาจารย์ ดร.จำเนียร	จวงตระกูล
๓๓.	อาจารย์ ดร.ชนันธมา	คิวโมกษธรรม
๓๔.	อาจารย์ ดร.ชัชชัย	สุจริต
๓๕.	อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์	ใบไม้
๓๖.	อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์	โฆษภัทรพิมพ์
๓๗.	อาจารย์ ดร.ฐิติกุล	ไชยวรรณ
๓๘.	อาจารย์ ดร.ณภัทร	ทิพย์ศรี
๓๙.	อาจารย์ ดร.ชนศักดิ์	ต้นตินาคม
๔๐.	อาจารย์ ดร.ธีรวัลักษณ์	สัจจะวาที
๔๑.	อาจารย์ ดร.นทีทิพย์	สรรพตานนท์
๔๒.	อาจารย์ ดร.นิตศักดิ์	เจริญรูป
๔๓.	อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ	สุจริต
๔๔.	อาจารย์ ดร.ประภัสสร	วรรณสถิตย์
๔๕.	อาจารย์ ดร.ปิติมา	ดิศกุลเนติวิทย์
๔๖.	อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ	สิริประเสริฐศิลป์
๔๗.	อาจารย์ ดร.เฟด็จ	ทุกษ์สุญ
๔๘.	อาจารย์ ดร.พรรณีภา	เกสัชพิพัฒน์กุล

๔๙. อาจารย์...

๔๙.	อาจารย์ ดร.ภัทริกา	มณีพันธ์
๕๐.	อาจารย์ ดร.มาณวิน	สงเคราะห์
๕๑.	อาจารย์ ดร.รัฐนันท์	พงศ์วิริทธิ์ธร
๕๒.	อาจารย์ ดร.วันนิวัต	ปิ่นสุวงศ์
๕๓.	อาจารย์ ดร.ศรุต	วรุณกุล
๕๔.	อาจารย์ ดร.อนุชา	กันทรดุษฎี
๕๕.	อาจารย์ ดร.อรุณี	ยศบุตร
๕๖.	อาจารย์ ดร.อัจฉราพร	แปลงมาลัย
๕๗.	อาจารย์ ดร.อุกฤษณ์	มารังค์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร ยศราช)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มผู้ค้าขายสูงอายุในตลาดเก่า
อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
The experience of health tourism of the aged in the trade old market district,
Kanchanaburi province.

พิทักษ์ ศิริวงศ์¹, เทียนทอง สิทธิสร², และ อุมารณณ์ เข้มทอง³

¹รศ.ดร. สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดเพชรบุรี

^{2,3}นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดเพชรบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มผู้ค้าขายสูงอายุในตลาดเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิทยาการศึกษาอัตชีวประวัติและเรื่องเล่าเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งก็คือผู้ค้าขายสูงอายุในตลาดเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 10 คนการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในตลาดเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในตลาดเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ผู้สูงอายุไปกันมักเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติผู้สูงอายุมักประสบปัญหาซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ แต่เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เอื้ออำนวยในการเดินทางท่องเที่ยว ขาดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ขาดเจ้าหน้าที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ป้ายบอกทางมีขนาดเล็กเกินไป หรือแม้แต่ขาดทางลาด และราวจับเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุในการเดินทางไปในที่ที่มีความไกลเกินกว่าที่ผู้สูงอายุจะไปถึงด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากผู้ประกอบการในสถานแหล่งท่องเที่ยวได้ตระหนัก และให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว, การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้สูงอายุโดยการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว อาจเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวประเภทผู้สูงอายุได้มากขึ้น และสามารถเพิ่มรายได้เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวนั้นได้

คำสำคัญ: ประสบการณ์, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, ผู้สูงอายุ

Abstract

The research on medical tourism experience of elderly traders in the old market District, Kanchanaburi. Qualitative research, using the methodology of autobiography and stories. Data were collected by interviews with key informants. Which is the trading of elderly in the old market District, Kanchanaburi Province, the 10 people The purpose of this study was to examine the experience in travel and health among elderly in the old market district, Kanchanaburi Province and to study the problems and obstacles in the path of the elderly health tourism in the Old Market District, Kanchanaburi Province. The study found that Places of the elderly

health is often the natural attractions, such as waterfalls, the elderly often experience, most of which is not caused by the physical condition of the elderly, But due to the unfavorable in travel. Such as lack of Information Service Center. The lack of official tourist services. The signs are too small or even absent the ramp. Which of these things if operators in places of attractions can be realized and the elderly whether it is in terms of the visitor center, Improvement of attractions for tourists, the elderly. And should promote tourism to the elderly by accommodation to the tourist group May increase the number of visitors aged type. And can increase income to the attractions there.

Keyword: *Experience, Health tourism, elderly*

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นแหล่งหนึ่งที่น่ารายได้เข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ การท่องเที่ยว ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในประเทศปีหนึ่ง ๆ มีเงินเข้าประเทศกว่า 8 แสนล้านบาทซึ่งเป็นรายได้ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยรวมกัน และการท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญของประเทศไทย เพราะสามารถทำรายได้ให้กับประเทศในลำดับต้น ๆ มีรายได้รองลงมาจากรายได้ที่ได้รับจากการส่งออกในด้านอุตสาหกรรม (ภักดีศรีชัย ประสิทธิ์. 2557)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวสวยงาม และมีชื่อเสียงในเรื่องการให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดี ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่มเดินทางมาท่องเที่ยวกันมากขึ้น แต่ปัจจุบันนักท่องเที่ยวประเภทผู้สูงอายุกลับถูกละเลยประสบปัญหาและอุปสรรคในเรื่องข้อจำกัดในการอำนวยความสะดวกของสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ โรงแรม และที่พักไม่มีห้องพักสำหรับผู้สูงอายุ หากสถานประกอบการเห็นความสำคัญของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนสูงอายุทั้งในเรื่อง การอำนวยความสะดวกของสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ โรงแรมและที่พัก และมีห้องพักสำหรับผู้สูงอายุ รวมถึงการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนดังกล่าวอย่างเป็นระบบและครบวงจรนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะทำให้สถานประกอบการมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น (ชลตรงค์ ทองสง. 2557)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ เพื่อจะได้จัดรูปแบบการท่องเที่ยว ระยะเวลาการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมแก่สุขภาพของผู้สูงอายุและดึงดูดใจ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว, การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ การจัดโปรแกรมแบบ “เนิบช้า เรียบง่าย” (Slow Tourism) ที่เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ไม่เร่งรีบ เรียบง่าย ใกล้เคียงธรรมชาติ ปลอดภัย ไม่สร้างมลพิษ และควรส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้สูงอายุโดยการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว เช่น บริการรับส่งจากสนามบิน การดูแลยกกระเป๋า รวมถึงบริการตรวจร่างกายในโรงพยาบาล เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวที่รู้สึกมีคุณค่าจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในตลาดเก้าอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในตลาดเก้าอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

1.) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism)

(ชนิดา ทวีศรี, 2551) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ผสมผสานการดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ รวมถึง สุขภาพการรับประทาน เนื่องจากปัจจุบันคนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพ แสบเกือบจะทุกส่วนของการดำเนินชีวิต เพราะสภาพแวดล้อมในปัจจุบันเราอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เสื่อมโทรม มลพิษ ความเคร่งเครียดจากการทำงานหรือเคร่งเครียดในด้านอื่น ๆ ทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจ ของเราทยอยเสื่อมโทรมลงไป ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เริ่มให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพของตนเองโดยการหันมาออกกำลังกายกันมากขึ้นแม้ในบุคคลทั่วไป ก็หันมาดูแลสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจกันมากขึ้นเช่นกัน

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในประเทศไทย แบ่งความหมายตามวัตถุประสงค์ได้ 2 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ เป็นการท่องเที่ยวที่รวมเอาการบำบัดรักษาโรคหรือฟื้นฟูสุขภาพเข้าไว้กับการเดินทางท่องเที่ยวรวมถึงการทำสปา การผ่าตัดเสริมความงาม หรือการผ่าตัดแปลงเพศ ฯลฯ ในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล

2. การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เป็นการท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และพักในโรงแรม หรือรีสอร์ท หรือศูนย์สุขภาพ ร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่สถานี่นั้น ๆ จัดขึ้น เช่น การนวดแผนไทย บริการสუნัขบำบัด บริการอาบน้ำแร่ การอบสมุนไพรไทย เป็นต้น

2.) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(ปาลีรัตน์ การดี, 2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (สปา) โดยศึกษากับประชากรในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่กาญจนบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี กรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยวิธีการสัมภาษณ์จาก บุคคล 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้บริหารภาครัฐบาลและเอกชน 2) กลุ่มบริษัทนำเที่ยว 3) กลุ่มผู้ประกอบการสปา และ 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการสปาในแต่ละกลุ่มได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภาพรวม ดังนี้ 1) กลุ่มผู้บริหารภาครัฐบาลและเอกชน เสนอว่า ในด้านของกายภาพสถานบริการ สปาควรผ่านมาตรฐานทั้งทางด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมด้านการตลาดควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และด้านบุคลากรควรผ่านการอบรมและการ สอบที่ได้มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข 2) กลุ่มบริษัทนำเที่ยวเสนอว่าแนวโน้มในอนาคตจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น จึงควรดำเนินการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และนำภูมิปัญญาของชาวบ้านมาใช้ในสปาให้มากขึ้น 3) กลุ่มผู้ประกอบการสปา เสนอว่าคุณภาพและมาตรฐานด้าน สถานที่ควรจัดอย่างสะอาด สะดวกและสวยงาม มีเอกลักษณ์ ความเป็นไทย สำหรับบุคลากรควรมีความรู้ความชำนาญ และเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานตลอดจน มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีอัตราค่าบริการควรมีมาตรฐานราคากลาง ตามความเหมาะสมกับคุณภาพของบริการ และ 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการสปา เสนอว่า

รูปแบบการให้บริการในอนาคตควรมีการบริการแบบครบวงจรและควรมีการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ

วิธีการดำเนินวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยวิธีการคือ กลุ่มผู้สูงอายุ ในตลาดเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งหมดจำนวน 10 คน ซึ่งเพียงพอต่อข้อมูลที่ได้รับเพราะข้อมูลเกิดจุดอิมิตัว ไม่มีข้อมูลใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) คือ ทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่ถูกสร้างขึ้นมาจากข้อมูลที่เป็นไปตามปรากฏการณ์จริงมากที่สุด โดยทฤษฎีนี้ถูกค้นพบ พัฒนา และได้รับการตรวจสอบ จากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างเป็นระบบ มีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีอาชีพค้าขาย โดยมีอายุตั้งแต่ 50-65 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีความแตกต่างจากวัยอื่น เช่น ในเรื่องของสุขภาพที่ไม่แข็งแรง การท่องเที่ยวที่เน้นความสะดวกสบายในสถานประกอบการ เช่น มีราวจับตลอดทาง ป้ายบอกทางขนาดใหญ่ เป็นต้น โดยส่วนมากจะมีอายุตั้งแต่ 50-65 ปี และผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย จะมีประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพซึ่งมีอาชีพค้าขายและประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ผู้วิจัย เป็นผู้มีความสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นผู้ที่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวเอง ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยที่เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างลึกซึ้ง เพราะฉะนั้นผู้วิจัยต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการสัมภาษณ์อันจะนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้อง และครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะศึกษาให้ได้มากที่สุด
2. แนวคำถามเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาประเด็นคำถาม จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สร้างคำถามให้ครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัยที่ต้องการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้มีการเรียงลำดับคำถาม เนื้อหาของคำถามเป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด
3. เครื่องมืออื่นๆ ได้แก่ 1) เครื่องบันทึกเสียงใช้ในการบันทึกข้อมูลขณะสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคลแล้วนำมาถอดเทป เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล 2) สมุดจดบันทึกใช้บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยจดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ชื่อผู้ให้ข้อมูลสถานที่ทำงาน อายุและหมายเลขโทรศัพท์รวมทั้งที่อยู่ติดต่อ และ 3) กล้องถ่ายภาพดิจิทัล ใช้สำหรับเก็บข้อมูลภาพในบรรยากาศขั้นตอนและกิจกรรม
4. การนำทฤษฎีเข้ามาเป็นเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ทฤษฎีฐานราก Grounded Theory ทฤษฎีจะปรากฏจากการศึกษา และมีรากฐาน มาจากข้อมูลที่เก็บมาจากภาคสนาม มากกว่าจากรรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดย

กัญญา โพธิ์วัฒน์ และ คณะ (2548) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากเป็นวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพแบบหนึ่งซึ่งไม่เหมือนงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบอื่น ๆ ที่เริ่มต้นจากข้อมูลแล้วไปสู่สมมติฐาน และจบลงด้วยทฤษฎีที่เป็นคำอธิบายสำหรับปรากฏการณ์ที่ศึกษา นักวิจัยจะต้องสร้างมโนทัศน์ สมมติฐานและกรอบแนวคิดสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษากระบวนการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ข้อมูลที่นำมาใช้วิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากจะต้องเป็นข้อมูลที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคมในเรื่องที่ศึกษาอย่างรอบด้าน

ทฤษฎีที่สร้างขึ้นสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เฉพาะเจาะจง การวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก จึงเป็นกระบวนการศึกษาที่มีความท้าทายและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือขยายองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวนทั้งหมด 10 คน ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เชิงเหตุผล โดยสุ่มจากผู้ค้าขายที่มีอายุตั้งแต่ 50-65 ปี ในตลาดเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลด้วยตนเอง และจะใช้วิธีการบันทึกและถอดเทประหว่างสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และผู้วิจัยจะได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ และจะเลือกนำเสนอข้อมูลเฉพาะเรื่องที่ทำการศึกษาอยู่เท่านั้น

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วก่อนที่จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้วิธีสามเส้า (Triangulation) โดยแบ่งการตรวจสอบออกเป็นเพียง 2 แบบ

1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มีความเหมือนกันหรือไม่ หากพบว่า ข้อมูลมีลักษณะที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลของผู้วิจัยถูกต้อง

2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (investigator triangulation) คือ โดยการเปรียบเทียบตรวจสอบข้อมูลจากผู้วิจัยทั้ง 2 คน ว่าแตกต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกต แทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวกันสังเกตโดยตลอดและข้อสรุปของผู้วิจัยพบว่ามีความหมายในทิศทางเดียวกันแสดงว่าข้อมูลของผู้วิจัยเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) คือ เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาถอดเทปการสนทนาแบบคำต่อคำ (Verbatim) จากนั้นลงรหัส เพื่อมิให้ปะปนกันเนื่องจากมีผู้ให้ข้อมูลหลักหลายคน ผู้วิจัยใส่ตัวเลขลำดับที่ของข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลตามด้วยชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วยืนยันความถูกต้องของเนื้อหา และสำรวจภายในตัวเองของผู้วิจัย เพื่อดูว่าผู้วิจัยเองมีข้อสรุปที่คิดไว้ก่อนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจก่อนเริ่มวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ด้วยความเที่ยงตรง มีทัศนคติที่เปิดกว้างอย่างแท้จริง จึงแตกข้อมูลที่ศึกษา โดยการพิจารณาประเด็นหลักที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อยและหัวข้อย่อย อันเป็นประสบการณ์การท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในเชิงสุขภาพ ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความปลอดภัยของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ดีขึ้นในอนาคต

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ตอบแนวคำถาม คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และมีอายุตั้งแต่ 50-65 ปี มีอาชีพค้าขายในตลาดเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

2. ประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ
ผู้วิจัยจะนำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1) สถานที่ท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้สูงอายุในตลาดเก่า นั้นในเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยวพบว่าผู้สูงอายุได้ไปในสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

2.1.1 แหล่งท่องเที่ยวที่ผู้สูงอายุมักไปมากที่สุดมักเป็นแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ น้ำตก ทะเล และเขื่อน เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ของผู้สูงอายุ คือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งได้มีการจัดรายการท่องเที่ยวพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติ เพื่อเรียนรู้วิธีใช้พลังงาน จากธรรมชาติมาบำบัดรักษาและสร้างเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต ให้สดชื่นผ่อนคลาย เป็นการเพิ่มพูนพลังกำลังให้สมบูรณ์แข็งแรง ปรับสภาพจิตใจและร่างกายให้สมดุล

2.1.2 แหล่งท่องเที่ยวที่ผู้สูงอายุมักไปท่องเที่ยวรองลงมามักเป็นโบราณสถาน ได้แก่ วัดอัมพวัน วัดพระแก้ว วัดพระธาตุดอยสุเทพ วัดห้วยมงคล และวัดท่าซุง โดยมีวัตถุประสงค์ความสุขและความเพลิดเพลิน จากแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนเป็นการช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า และความเครียด ทำให้สุขภาพทางกายและจิตใจสดชื่นดีขึ้น พร้อมกลับไปเผชิญกับภารกิจต่าง ๆ และการดำรงชีวิตที่จำใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อที่นักศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิ ซึ่งส่งผลให้สุขภาพจิตดีขึ้น

2.2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้สูงอายุในตลาดเก่า นั้น ในเรื่องของรูปแบบการท่องเที่ยว พบว่าผู้สูงมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพดังนี้

2.2.1 ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนมากได้เลือกการไปค้างคืน และส่วนน้อยเลือกการไปเช้าเย็นกลับ โดยในการเลือกไปค้างคืนนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ ต้องการเปลี่ยนสถานที่พักผ่อน พร้อมกับดื่มด่ำบรรยากาศในสถานที่ท่องเที่ยวเป็นเวลานาน ส่วนในการเลือกไปเช้าเย็นกลับ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการค้างแรมในที่พักต่าง ๆ ที่ค่อนข้างสูง พร้อมกับไม่เสียเวลาในการค้าขาย

2.2.2 วิธีการเดินทางไปในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1) ผู้สูงอายุที่ขอการท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากการนั่งรถส่วนตัวไปกับครอบครัว ทำให้สามารถแวะสถานที่ท่องเที่ยวตามความต้องการ สามารถเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเองตลอดเวลาได้ และยังสามารถได้อยู่กับครอบครัว

2) ผู้สูงอายุที่ขอการท่องเที่ยวโดยการรวมกลุ่ม ผู้ที่มีความประสงค์เดินทางท่องเที่ยวไปยังจุดหมายปลายทางที่สนใจร่วมกัน เช่น การชวนกันในกลุ่มคนที่รู้จัก การจัดการท่องเที่ยวที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น ซึ่งหากมีผู้สูงอายุจำนวนไม่มาก มักใช้การเดินทางโดยรถตู้ แต่หากมีผู้สูงอายุที่ต้องการท่องเที่ยวไปยังจุดหมายปลายทางเป็นจำนวนมาก มักใช้การเดินทางโดยรถโดยสารขนาดใหญ่ เนื่องจาก มีความสะดวกสบาย มีการบริการที่เพียบพร้อม เช่น อาหาร ยาสามัญ ห้องน้ำ พร้อมกับมีมัคคุเทศก์ช่วยเหลือในการเดินทางตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรม และส่วนมากขอการท่องเที่ยวโดยการรวมกลุ่มมากกว่าการใช้รถยนต์ส่วนตัว

2.2.3 การเลือกสถานที่พักของผู้สูงอายุ

1) ผู้สูงอายุส่วนมากเลือกสถานที่พักใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น ความสะดวกสบาย และการประหยัดเวลาในการเดินทาง เป็นต้น

2) การเลือกสถานที่พักที่มีความสะดวกสบาย และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น ที่พักที่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ มีอาหารสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

3) การเลือกสถานที่พักที่มีค่าใช้จ่ายที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ เช่น ที่พักมีราคาถูก ที่พักที่มีราคาเหมาะสมกับคุณภาพของการบริการ

2.2.4 ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ราคาตามสถานที่ที่ไป) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางโดยการจัดการบริการการท่องเที่ยว ประมาณครั้งละ 700-2,000 บาท (รวมกิจกรรมต่าง ๆ) และ ค่าใช้จ่าย สำหรับการเดินทางโดยรถส่วนตัว ประมาณครั้งละ 500-1,000 บาท ค่าใช้จ่ายสำหรับที่พัก ประมาณคืนละ 500-1,000 บาท และค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อของฝาก ประมาณครั้งละ 500-800 บาท

2.3) สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 รูปแบบ

2.3.1 สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ ที่พักระหว่างทางของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

2.3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก ได้แก่ อาหาร อินเทอร์เน็ต และการบริการของพนักงานในที่พัก

2.4) ความปลอดภัยของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ ได้แก่ ความปลอดภัยในการเดินทาง เช่น หลีกเลี่ยงการเดินทางในเวลากลางคืน คนขับรถควรผ่านการฝึกหัดขับขี่ยานพาหนะอย่างปลอดภัย ศึกษาเส้นทางก่อนการเดินทางทุกครั้ง เป็นต้น ความปลอดภัยของสถานที่พัก เช่น พนักงานโรงแรมควรเตรียมพร้อม หรือได้รับการฝึกอบรมเพื่อรับมือกับอัคคีภัยและการระเบิดที่อาจเกิดขึ้น การป้องกันการก่อการร้ายแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก การติดตั้งกล้องวงจรปิดภายในที่พัก เพื่อป้องกันการเกิดเหตุอาชญากรรมทั้งหลายที่อาจเกิดขึ้นกับแขกที่มาพัก สัญญาณเตือนไฟไหม้ เป็นต้น และความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ คือการมีพนักงานคอยให้บริการ มีบริการทางลาดสำหรับรถเข็น มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

2.5) ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ

2.5.1 แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีป้ายบอกทาง หรือป้ายแนะนำในสถานที่ท่องเที่ยววันๆ มีข้อความขนาดเล็กซึ่งส่งผลให้ ผู้สูงอายุเห็นตัวหนังสือในป้ายไม่ชัดเจน และห้องน้ำไม่มีราวจับเพื่ออำนวยความสะดวกในการลุกนั่งให้แก่ผู้สูงอายุ

2.5.2 สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งที่มีความชันสูงพร้อมกับไม่มีราวจับตลอดทาง และไม่มีทางลาดสำหรับรถเข็น ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่สามารถไปถึงสถานที่ที่ต้องการได้ ทำให้ไม่มีความสุขในการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีสภาพจิตใจแย่

2.5.3 การจัดการบริการการท่องเที่ยว จัดแผนการท่องเที่ยวบางอย่างที่ไม่เอื้ออำนวยต่อผู้สูงอายุ เช่น การพาขึ้นน้ำตกหรือขึ้นดอยที่มีความชันสูง

2.5.4 แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดศูนย์บริการรถเข็นนักท่องเที่ยว หรือขาดพนักงานคอยให้บริการ ส่งผลให้ผู้สูงอายุขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด

สรุปผล

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้สูงอายุมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในหลายรูปแบบ โดย สถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ผู้สูงอายุไปกันส่วนใหญ่มักเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก รูปแบบการท่องเที่ยว ในเรื่องของระยะเวลาในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มักเลือกการไปค้างคืนมากกว่าการไปเช้าเย็นกลับ เนื่องจากต้องการเปลี่ยนสถานที่พักผ่อน พร้อมกับดื่มด่ำบรรยากาศในสถานที่ท่องเที่ยวเป็นเวลานาน วิธีการเดินทางไปในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ชอบการท่องเที่ยวโดยการรวมกลุ่มมากกว่าการใช้รถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากมีความสะดวกสบาย มีการบริการที่เพียบพร้อม เช่น อาหาร ยาสามัญ หอน้ำ พร้อมกับมีมัคคุเทศก์ช่วยเหลือในการเดินทางตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรม ในการเลือกสถานที่พักของผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกสถานที่พักใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เนื่องจากความสะดวกสบายในเรื่องของระยะเวลาระหว่างสถานที่พักกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ไม่มากนัก

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบางแห่ง ผู้สูงอายุมักประสบปัญหาคือบางสถานที่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ ขาดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ขาดเจ้าหน้าที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ป้ายบอกทางมีขนาดเล็กเกินไป หรือแม้แต่ขาดทางลาด และราวจับเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุในการเดินทางไปในที่มีความไกลเกินกว่าที่ผู้สูงอายุจะไปถึงด้วยตนเอง เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุพบกับความยากลำบากในการเดินทางท่องเที่ยว ตรงจุดนี้ส่งผลให้สถานประกอบการขาดรายได้จากผู้คนกลุ่มนี้ไป เนื่องจากผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงสถานที่บริการในการท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ในด้านความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ นั้น สิ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงในการใช้ประโยชน์ ได้แก่ ทางลาดสำหรับรถเข็นที่มีความกว้างพอ ราวจับตลอดทาง ป้ายบอกทางที่มีความเด่นชัดและตัวอักษรมีขนาดเล็กเกินไป เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถอ่านออกและเข้าใจในป้ายต่าง ๆ ของสถานประกอบการ หอน้ำที่ให้บริการสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ที่ไม่ใช่มีเพียงแค่อ่างน้ำปกติทั่วไปเท่านั้น ศูนย์พยาบาลขนาดเล็กในสถานประกอบการท่องเที่ยว รวมถึงจุดพักระหว่างทางของสถานประกอบการที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุในการพักผ่อนระหว่างทาง ซึ่งสถานประกอบการควรตระหนักและให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ เนื่องจากสามารถนำรายได้เข้าสู่สถานประกอบการได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษา ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มผู้ค้าขายสูงอายุในตลาดเก่าอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยสรุปได้ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีป้ายบอกทาง หรือป้ายแนะนำในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มีข้อความขนาดเล็กซึ่งส่งผลให้ ผู้สูงอายุเห็นตัวหนังสือในป้ายไม่ชัดเจน และหอน้ำไม่มีราวจับเพื่ออำนวยความสะดวกในการลุกนั่งให้แก่ผู้สูงอายุ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรตระหนักในเรื่องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ในรูปแบบที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้คือ การทำป้ายบอกทางหรือ ป้ายที่แนะนำในสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ ให้มีขนาดใหญ่ ให้ผู้สูงอายุมองเห็นได้ชัดเจน และมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ชัดเจน ข้อมูลการท่องเที่ยว การเดินทาง และควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุในเรื่องของการมีราวจับ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้ในการเข้าห้องน้ำ

2. จากการวิจัยพบว่า การจัดบริการการท่องเที่ยว จัดแผนการท่องเที่ยวบางอย่างที่ไม่เอื้ออำนวยต่อผู้สูงอายุ เช่น การพาขึ้นน้ำตกหรือขึ้นดอยที่มีความชันสูง เป็นต้น ดังนั้น บริษัทหรือบุคคลที่จัดแผนการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว ประเภทผู้สูงอายุ ควรคำนึงสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นหลัก รองลงมาคือ ความปลอดภัยและความสะดวกสบายในทุก ๆ เรื่องในระหว่างการท่องเที่ยว โดยบริษัทหรือบุคคลที่จัดแผนการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวประเภทผู้สูงอายุ ควรได้รับการอบรม และพัฒนาศักยภาพในการวางแผนการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุที่ดีด้วยเพื่อความปลอดภัย และความสะดวกสบายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ

3. จากการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หรือขาดพนักงานคอยให้บริการ ส่งผลให้ผู้สูงอายุขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด ดังนั้น ผู้ประกอบการสถานที่ท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น ทางลาดสำหรับรถเข็นที่มีความกว้างพอ ราวจับตลอดทาง ป้ายบอกทางที่มีความเด่นชัดและตัวอักษรมีขนาดไม่เล็กเกินไป เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถอ่านออก และเข้าใจในป้ายต่าง ๆ ของสถานประกอบการ ห้องน้ำที่ให้บริการสำหรับผู้พิการและคนชรา โดยเฉพาะ ศูนย์พยาบาลขนาดเล็กในสถานประกอบการท่องเที่ยว รวมถึงจุดพักระหว่างทางของสถานประกอบการที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุในการพักผ่อนระหว่างทาง และควรมีพนักงานคอยดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิดด้วย เพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุ หากผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ แล้วทำให้ผู้สูงอายุเกิดทัศนคติที่ดีต่อสถานที่นั้น อาจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำได้ ส่งผลให้สามารถนำรายได้เข้าสู่สถานประกอบการได้อีกทางหนึ่ง

4. จากการวิจัยพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งที่มีความชันสูงพร้อมกับไม่มีราวจับตลอดทาง และไม่มีทางลาดสำหรับรถเข็น ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่สามารถไปถึงสถานที่ที่ต้องการได้ ทำให้ขาดความสุขในการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีสภาพจิตใจแย่ ดังนั้น หน่วยงานหรือผู้ประกอบการสถานที่ท่องเที่ยวควรตระหนักในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการรองรับกลุ่มคนที่มีข้อจำกัดทางด้านสุขภาพ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวก รวมทั้งความปลอดภัยสูง เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง โดยสิ่งที่ควรพัฒนาเป็นอันดับต้น ๆ คือ การมีราวจับ และทางลาดสำหรับรถเข็นของผู้สูงอายุหรือผู้พิการ เพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวประเภทนี้มีความสุขในการท่องเที่ยวโดยไม่ต้องกังวลเรื่องความปลอดภัยและความสะดวกในการมาท่องเที่ยว และทำให้เกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ ด้วย

สำหรับวิจัยที่น่าสนใจครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรเปลี่ยนแปลงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษา เช่น เปลี่ยนเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของแต่ละชนชาติทำให้สามารถพัฒนาการบริการให้เหนือคู่แข่ง ที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ เป็นต้น เพื่อหาข้อเปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำข้อมูล ไปปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่ากับแหล่งเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชลตรงค์ ทองสง.(2557).แนวคิดการพัฒนา Slow Tourism ในประเทศไทย.สืบค้นวันที่ 21 พฤษภาคม2558, จากhttp://digital_collect.lib.buu.ac.th/ojs/index.php/search2/article/view/3582.
- ภัคศรีชญ์ ประสิทธิ์. (2557). มารู้ว่า...การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเรา..อย่างไร !.สืบค้นวันที่22 พฤษภาคม2558, จาก[http://koratcity.no-20 ip. org/ Tourist/Travel%20important.html](http://koratcity.no-20ip.org/Tourist/Travel%20important.html).
- ชนิดา ทวีศรี. (2551). การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ.สืบค้นวันที่ 22 พฤษภาคม 2558, จาก <https://www.l3nr.org/posts/166878>.
- ปาสีรัตน์ การดี. (2547). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. (รายงานผลการวิจัย).
นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.
- กัญญา โพธิวัฒน์. ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎี
ฐานราก. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.